

© Editura EIKON

București, Calea Giulești 333, sector 6
cod poștal 060269, România

Difuzare / distribuție carte: 021 348 14 74
0733 131 145, 0728 084 802
e-mail: difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: 021 348 14 74
0728 084 802, 0733 131 145
e-mail: contact@edituraeikon.ro
web: www.librariaeikon.ro, www.edituraeikon.ro

**Editura Eikon este acreditată de
Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS)**

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
GRIGURCU, GHEORGHE**

Jurnal / Gheorghe Grigurcu. - Cluj-Napoca : Eikon, 2014-
vol.

ISBN 978-606-711-148-4

Vol. 9. - București : Eikon, 2026. - ISBN 978-606-49-1698-3

821.135.1

DTP: Valerian Susan

Editor: Valentin Ajder

Gheorghe Grigurcu

JURNAL IX

E I K O N

București, 2026

1

Metafora, acest orgasm al lucrurilor.

*
* * *

Scriptor. Se străduiește a găsi firescul în nefiresc aidoma unui acrobat care, aflat pe sârmă, execută cu dezinvoltură mișcări dificile la culme.

*
* * *

Scriind omagial despre X când acesta a devenit octogenar, Y se rostește cu amabilitate: „acum, când e aproape de sfârșitul vieții”.

*
* * *

„Pentru gândirea medievală, omul era și o persoană; și trebuie să remarcăm că această noțiune de persoană este o noțiune, dacă pot spune astfel, de indice creștin, care s-a degajat și precizat datorită teologiei. O persoană este un univers de natură spirituală dotat cu libertatea alegerii și constituind prin aceasta un tot independent în fața lumii, nici natura, nici Statul nu pot rupe din acest univers fără permisiunea sa. Până și Dumnezeu care este și acționează în interiorul său, o face într-un mod special și cu o delicatețe cu totul deosebită, care arată importanța pe care i-o acordă; îi respectă libertatea prin centrul căreia locuiește cu toate acestea; o soliciță, n-o forțează niciodată.” (Jacques Maritain).

*
* * *

Dacă ai pierdut un lucru la care ții și-l găsești după o căutare prelungită, s-ar prea putea ca acesta să păstreze senzația pierderii precum o umbră a sa. Pentru un scriptor poate fi vorba și de o singură frază uitată.

O durere are propria sa existență, indiferent de circumstanțele apariției sale și de cele care s-ar fi cuvenit a-i șterge motivul.

Sigur pe sine cum o piatră.

„Pictura este poezie tăcută, poezia este pictura care are darul vorbirii.” (Plutarh).

Senectute. A iubi, un har. A fi iubit, posibil un simțământ incomod, supoziția că ești supraevaluat.

„Identitățile colective sunt cârje pentru paralitici, scuturi pentru fricoși, paturi pentru leneși, creșe pentru iresponsabili, dar constituie, în egală măsură, și adăposturi pentru săraci și slabi, un port protector pentru naufragiați, un sân al familiei pentru orfani, o țintă glorioasă, demult râvnită, pentru rătăcitori și dezamăgiți, o țară a făgăduinței pentru pelerini obosiți, o turmă și un țarc sigur pentru oi rătăcite și o mamă, care înseamnă hrană și creștere” (C. G. Jung).

„A trăi clipa” adică a simula eternitatea.

O tăcere augură, o tăcere indolentă, o tăcere josnică.

L-am prețuit mult (și-l prețuiesc încă) pe Cristian Tudor Popescu, dar de la o vreme acesta devine tot mai vexant pe

micul ecran. Aserțiunile d-sale, de o sumbră vehemență, nu o dată injurii licențioase abia voalate.

A.E.: „Lingușitorul e dispus a atribui unui autor modest grandoarea, iar unui autor de bună condiție imposibilul. Generos din cale afară, nu-i așa?”

O idee purificată de un vis.

„Personal, consider scrisul drept un act foarte responsabil – și așa fi dezolat dacă acest comentariu al meu ar părea glumeț sau sceptic. Dar nu văd în literatura noastră care este scriitorul atât de tragic, atât de macerat, atât de demonic rob, încât scrisul să fie pentru el un act de salvare, fără de care ar muri! (...) Dacă n-ar exista edituri, tipografii, ziare, reviste, public – dacă n-ar exista, un cuvânt, o industrie literară – câți din «stigmatizații» scrisului ar mai scrie?” (Mihail Sebastian).

Absurd profund aidoma unei sapiențe ermetizate.

Scriptor. Un factor al suferinței egal cu sine doar conceptual. În realul lăuntric al ființei aceasta poate ajunge la o ireductibilă diversitate de înfățișări, relaționări, grade, nuanțe ale manifestării, în măsură a o sluji creator sau a o oprima, desfigura, nimici într-un chip aparte. Suferința e individualizată precum amprente digitale.

A.E.: „Gloria, un argument în sine.” Și una nefastă sau nejustificată? „De ce nu?”

„Cu cât este mai elevată sensibilitatea cuiva și mai subtilă capacitatea de a simți, cu atât ea vibrează mai absurd și tre sare la lucrurile cele mai mărunte. Trebuie să ai o formidabilă inteligență ca să ajungi să te simți angoasat din pricina unei zile morocănoase. Umanitatea, în general prea puțin sensibilă, nu-și strică buna dispoziție din pricina timpului, fiindcă există în permanență un anumit fel de timp; ea nu simte ploaia decât atunci când îi cade în cap” (Fernando Pessoa).

Viață înaintând cu viteza unui tren, viață înaintând cu viteza melcului, de nenumărate ori insesizabil, cum o tacită confirmare de sine.

Scrii pentru că ești solitar, scriind devii și mai solitar.

Dezamăgit cu ce-ți oferă viața, ai dori să fii tu cel care-i oferă mai mult.

„Nu știi dacă multă lume a auzit de premiile Ig Nobel. Începând din 1999, revista americană de umor științific, (da, există și așa ceva!) **Analele Cercetării Improbabile** decernează premiile Ig Nobel «pentru a onora acele realizări care îi fac pe oameni mai întâi să râdă și apoi să se gândească». Premiile, fiecare în valoare de 100 de trilioane de dolari zimbabweni (adică vreo 50 de cenți în dolarii americani), se decernează cam în același timp cu adevăratele premii Nobel, iar la ceremonia de decernare participă adesea laureați ai versiunii serioase Nobel” (*Dilema*, 2024).

Inspirație. A scrie fără un efort disjunct. Efortul e inclus în text aidoma durtății sâmburelui într-un fruct.

Iubește puținul pentru a avea mirajul multului.

A.E.: „A fi socotit cel mai slab, ca și a fi socotit cel mai bun dintr-un domeniu, nu e oare identic riscant?”

„Dacă nu ar exista pasiunea, n-ar exista nici virtutea și cu toate acestea secolul nostru a ajuns la o asemenea mizerie încât e lipsit și de pasiune și de virtute; el face și răul și binele, pasiv ca și materia” (Chateaubriand).

Se întâmplă ca, neavând o satisfacție majoră, să resimți exagerat insatisfacțiile minore. Un soi de compensație cinică?

Sonuri pure asemenea tăcerilor.

„Un filosof este un om care trăiește, vede, aude, are suspiciuni, speră și visează în permanență lucruri extraordinare; parcă-i trăsnet de propriile gânduri ce-i vin din toate părțile, din afară, de sus și de jos, ca niște întâmplări care tocmai *pe el* îl țintesc; poate că este el însuși o furtună rămasă încărcată de fulgere noi; un om funest în jurul căruia totul bubuie, mormăie și se crapă înspăimântător. Un filosof; ah, e o ființă care adesea fuge și se teme de sine – dar este prea curios, ca să nu «revină la el însuși» fără încetare...” (Nietzsche).

Curenta dispoziție critică a ființelor auctoriale. Descensiunea fiind sub raport vital inferioară ascensiunii (fragilitate, vulnerabilitate), conștiința dubitativă intervine astfel precum un factor corectiv.

*
* *

Senectute. Așteptarea, cronica, teribila așteptare din cursul anilor tineri n-a dispărut. A rămas aidoma unui mit al întregii existențe.

*
* *

Un foc ce atrage noaptea.

*
* *

„La aniversarea orchestrei filarmonice din Dresda s-a organizat un spectacol care, într-o primă parte, a cuprins un concert pentru pickhammer și orchestră. O altă parte a fost dirijată de un robot cu trei membre. Unii dirijori umani ar putea deveni invidioși.” (*Dilema*, 2024).

*
* *

O reclamă dubioasă cu care se întâmplă să te întâlnești și de câteva ori într-o zi: „La Lidl e mai mult decât ieftin.” Așadar... e mai scump.

*
* *

A.E.: „Nu te scandaliza, prietene. Străină deopotrivă de factorii biologici sau sociali, iubirea de animale nu e oare cea mai pură pe care o putem trăi în lumea terestră?”

*
* *

„În democrație – regim al cuvântului sau al efectelor cuvântului – totul devine «politică». Iar «politică» în democrație aproape că înseamnă «dramatic». Totul este în raport cu impresiile unui public. Aici se aplică legile teatrului.

Simplificare, iluzie perpetuă sub pedeapsa cu râsul și cu moartea. Totul pentru efect. Roluri distribuite. Ceea ce e dificil de înțeles este proscris. Ceea ce e dificil de exprimat nu există. Ceea ce presupune lungi pregătiri, o atenție prelungită, o memorie exactă, indiferența de timp și luminare – devine imposibil” (Valéry).

*
* *

Admirația pe care un critic o manifestă față de un autor învederat mediocru nu scade oare semnificația unei similare aprecieri exprimate de acesta față de unul de valoare?

*
* *

A.E.: „Și de-ai îmbătrâni analog și în același timp cu oamenii din jur, dar prea adesea se întâmplă în înfățișări și ritmuri diverse, nu fără impredictibile consecințe. Uneori e ca și cum, îmbătrânind, ajungem a aparține unor nații ori credințe deosebite.”

*
* *

„Omul nu i se împărtășește altui om decât atunci când unul scrie în singurătatea lui, iar celălalt îl citește în a lui. Conversațiile sunt fie o distracție, fie o înșelăciune, fie o scrimă” (Nicolás Gómez Dávila).

*
* *

„Viața e uitare” afirma Nietzsche, dar să precizăm că nu memoria o impietează, ci amintirea, acea viață a vieții cu funcție concurențială.

*
* *

La înmormântarea lui Cioran. „Cu Ileana, Cușa și infirmiera lui Cioran, spre biserică, unde evident nu s-au respectat locurile rezervate. Ambasadorul cu «culturalii» săi oficiali, în păr. Cei doi Hăulică (le dau mâna), «academicianul» Eugen Simion mă salută de departe, fiind în biserică îi răspund

mai mult vag decât creștinește. V. se face că nu l-a văzut, Marin Sorescu, care, la cimitir, când împărțim, M.-F. coliva, eu vinul (Simone ne privește cu gentilețe aprobatoare), vine să-mi spună că în fața unui mormânt nu putem să nu ne împăcăm. «Pentru asta, replic, ar trebui nu un moment, ci zile și zile de discuții.» (Monica Lovinescu).

*
* * *

Ai vrea să uiți la un moment dat că ești autorul versurilor tale, să fii un simplu cititor al lor. O impersonalizare maximă n-ar fi salutară? Memoria își are inclemența sa.

*
* * *

Marii autori pe care i-ai iubit, aidoma unor sfinți laici sau, conștiințe religioase fiind, fără omologare ecleziastică.

*
* * *

Un timid preferă să aibă ca interlocutor un ins mai în vârstă decât el, pentru ca eventuala-i stângăcie să aibă aerul unei adecvate posturi de politețe.

*
* * *

„Trebuie să treci prin moarte. Trebuie să fii răpus, să înduri greutatea lumii. Universul apăsând pe spinarea unei ființe umane: cum să nu o doară? Munca e ca o moarte dacă e fără stimulent. A acționa renunțând la fructele acțiunii. A munci – a munci până la istovire înseamnă a deveni supus timpului, ca și materia. Gândirea e silită să treacă de la o clipă la clipa următoare fără să se agățe nici de trecut și nici de viitor. Aceasta e supunerea. Bucurii paralele cu oboseala. Bucurii sensibile. Mâncarea, odihna, plăcerile zilei de duminică... Nu banul. Nici o poezie despre popor nu e autentică dacă nu se află în ea truda împreună cu foamea și setea iscate de trudă” (Simone Weil).

*
* *

Solastalgie: sentimentul de tristețe provocat de impulsul de a reveni acasă chiar când te afli acasă, dar când acasă nu mai este cum era.

*
* *

Scriptor. Câteodată un singur rând salvează ziua întreagă, alteori o compromite. Puterea sa discreționară căreia i te supui.

*
* *

„Mușcătură inteligentă. Belle, un Beagle din Florida este dovada vie – dacă mai era nevoie – că, în general, câinii sunt pe cât de inteligenți, pe atât de loiali. Când stăpânul său diabetic, Kevin Weaver, a avut o criză și a leșinat, în anul 2005, antrenamentul de câine utilitar pentru diabetici pe care îl primise Belle și-a arătat roadele. Apucând telefonul mobil al lui Kevin, micuțul câine a mușcat cifra 9, care era apelul rapid pentru urgență. Deoarece zahărul din sânge îi scăzuse la un nivel aproape fatal, fără îndoială că Belle i-a salvat viața stăpânului său. Pentru această acțiune, Belle a fost recunoscută, pe bună dreptate, drept primul câine care a câștigat Premiul VITA wireless Samaritan dat animalelor care au folosit un telefon mobil pentru a salva viața cuiva, pentru a preveni o crimă sau într-o situație de urgență” (Vicky Edwards).

*
* *

A.E.: „Iritat de traficul mare din București, nu altul decât Ion Țiriac a găsit de cuviință să spună strepezit: «românii sunt bogați, ce mai încolo încoace». E ca și cum Putin ar declara: «Nu-mi plac dictatorii»”.

Atât de infatuat X, încât pare plictisit de sine însuși la un mod voluptuos.

*
* *

Îmi spune un confrate aproape de o vârstă cu subsemnatul: „Acum când moare un autor e ca și cum aș afla de perdantul unei partide sportive”.

*
* *

A.E.: „A scrie înseamnă nu o dată a te opune unor lucruri dispuse a ți se opune ție. Cum ar veni, a le-o lua înainte.”

2

Poetul, o ființă dispusă a-și lua asupra sa poverile necunoscute ale unui Celălalt receptiv la creația sa.

*
* *

Aidoma celei fizice, lumea lăuntrică funcționează în virtutea unor apropieri și distanțări. Aproximările reprezintă afectele sacrificiale prin natura lor, distanțele reprezintă conștiința în care se răsfrânge gradat imaginea Destinului.

*
* *

A te deplora nu înseamnă a fi de acord cu tine însuși în variantă critică?

*
* *

Să nu uităm, răul e vindicativ oriunde s-ar afla.

*
* *

„Nu există nimic mai minunat decât să vorbești grav cu un tânăr. Prin «grav» înțeleg a-l lua în serios. Pentru aceasta trebuie să devii nesigur lăuntric, fără a i-o arăta, și să bâjbâi de parcă ar fi pentru prima oară, încetul cu încetul, până ce ai ajuns în apropierea unei certitudini în care poți să te încrezi și în numele lui, nu numai în al tău propriu.” (Elias Canetti).

*
* *

Inteligența provine dintr-o vitalitate ce se măsoară pe sine spre a acționa. Dar uneori fără un scop anume, pur și simplu pentru a se cunoaște.

Există o naivitate genială a copilăriei și uneori a primei tinereți. Ființa receptează oamenii, împrejurările, locurile pe propria măsură, le „creează” într-un fel cu un elan care treptat se pierde. Nu apare nici o distanță între ceea ce adopți din real și ceea ce te adoptă pe tine, ci doar un fior mirabil al noului, al întemeierii. În cazul naturilor introspective un atare fenomen lasă o trenă pe viață.

*
* *
*

Iubirea, o artă a sufletului? Căutându-l pe Celălalt dai de tine, căutându-te pe tine dai de Celălalt.

*
* *

„De aceste defecte care te stăpânesc uneori cu rândul, alteori de-a valma te scapă numai înțelepciunea, care este singura eliberare. Un singur drum te duce la dânsa și drumul e drept: n-ai să-l rătăcești. Mergi deci cu pas sigur. Dacă vrei să-ți supui totul, supune-te rațiunii. Dacă te va stăpâni rațiunea, vei stăpâni pe mulți. De la dânsa vei învăța ce și cum trebuie să faci: n-ai să te trezești pe neașteptate în mijlocul lucrurilor.” (Seneca).

*
* *

O spontană îndepărtare față de rândurile pe care le așterni și care se întâmplă să te satisfacă deoarece îți dau impresia că aparțin lumii. Cele neizbutite în schimb dându-ți simțământul unui păcat propriu. Jocul moral al scrisului.

*
* *

Ziua de ieri un vis, ziua de mâine un vis de asemenea, ziua de azi e somnul în care le ai pe amândouă.

*
* *

Fiorul afectiv indus de un obiect cu care ai de-a face mai multă vreme. Cum să nu-ți vină în minte panpsihismul?

*
* *

Senectute. Ai vrea să fii și mai mult tu însuși, dar cum, Doamne?

*
* *

„Viața veșnică nu este doar un scop de atins (nici saltul și avântul care-l însoțesc), ci impactul cu ea pornind de la cel mai îndepărtat trecut imaginabil. E absorbirea inaccesibilului celui mai excesiv existent, e solicitarea de Dumnezeu ferm articulată, după ce înainte fusese doar bâlbâită, doar postulată de cel creat; ceea ce înseamnă a deveni dintr-o dată primul și ultimul în univers, infima verigă care-și trăiește eternitatea cu Cel Etern, ÎL ASIMILEAZĂ.” (Monseniorul Vladimir Ghika).

*
* *

Moment negru. Cum se îndepărtează lucrurile unul de altul, cum, încât nu se mai poate cuprinde realmente nici unul măcar pe sine?

*
* *

A.E.: „Un autor (sau o autoare) își aduce aminte de relația calorică pe care ar avea-o cu tine, cam la câțiva ani o dată. Răspunde îndemnului unei romanțe de odinioară, „Vorbe dragi să-ți mai scriu”, și nu doar atât. În restul timpului „se rupe filmul”, cum e și firesc, până când revine magia sentimentală. E momentul în care-i apare o nouă carte.”

*
* *

„Poezia e turnul de fildeș închis într-un poet.” (Blaga).

*
* *

A.E.: „Fii în gardă în raport cu X. Dacă ești prea atent cu el, te crede un credul și ajunge a te trata în consecință.” Și dacă e vorba de un autor? „Cu atât mai mult.”